

Helyi tanterv – NAT2020

Általános tagozat

7. évfolyam

A Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Kodály Zoltán nevelési elvei nem csupán Iskolánk nagy múltú ének-zene tagozatának pedagógiai szemléletét határozzák meg, hanem Gimnáziumunk egészét is, beleértve a nem ének-zene tagozatos osztályainkat. *Ennek értelmében, a nem ének- tagozatos osztályaink kerettantervei is építenek a fent említett kodályi elvekre*. Kerettantervünk didaktikai szempontból és fogalmi terminológiáját tekintve egyaránt az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat veszi alapul. **Iskolánk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.** A kerettantervben egy évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 36

Ebből 2 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **34** tanórát oszt el tanévenként, a kerettantervi témakörök szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **14 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **12 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **3 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **3 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **2 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a széperzés fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 7. ÉVFOLYAMON:

A közös éneklés, mint az iskolai zenei nevelés fő élményforrása ezen az évfolyamon is nagy jelentőséggel bír, a műalkotások optimális zenei befogadása érdekében.

A zenei befogadás aránya folyamatosan nő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük szintén folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek folyamán tanult zeneművek zenei történeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenei történeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok

A szennai lipisen-lapason; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D’Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlando, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 12 óra

Zenehallgatási anyag

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga;Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.
G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel
H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor
Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel
W. A. Mozart: Falusi muzsikusok; Figaro házassága – nyitány részlet
L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda
Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel
Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus
Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)
A népzenei revival legjobb felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika,

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia ,homofónia, polifónia, hangszerelés

TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése

- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 2 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

8. évfolyam

A Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium pedagógiai alapelvei mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Kodály Zoltán nevelési elvei nem csupán Iskolánk nagy múltú ének-zene tagozatának pedagógiai szemléletét határozzák meg, hanem Gimnáziumunk egészét is, beleértve a nem ének-zene tagozatos osztályainkat. *Ennek értelmében, a nem ének- tagozatos osztályaink kerettantervei is építenek a fent említett kodályi elvekre*. Kerettantervünk didaktikai szempontból és fogalmi terminológiáját tekintve egyaránt az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat veszi alapul. **Iskolánk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.** A kerettantervben egy évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 36

Ebből 2 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **34** tanórát oszt el tanévenként, a kerettantervi témakörök szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **14 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **12 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **3 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **3 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **2 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 8. ÉVFOLYAMON:

A közös éneklés, mint az iskolai zenei nevelés fő élményforrása ezen az évfolyamon is nagy jelentőséggel bír, a műalkotások optimális zenei befogadása érdekében.

A zenei befogadás aránya folyamatosan nő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük szintén folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek folyamán tanult zeneművek zenei történeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenei történeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőmíves Kelemen balladája; Röpülj, páva

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenté; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlando, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 12 óra

Zenehallgatási anyag

W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétéle

Frédéric Chopin: g-moll mazurka

Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia

Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet

Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
 Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
 Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal
 Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
 Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
 Robert Schumann: Gyermejk jelenetek – Álmodozás
 Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
 Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
 Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
 Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc
 Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
 Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból
 Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal
 Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
 Krzysztof Penderecki: Hiroshima emlékezete
 George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)
 Jazz standard-ek
 Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).
 Népzenei revival legjobb felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 2 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

9. évfolyam

A Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium pedagógiai alapelvei mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek* fejlesztése. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Kodály Zoltán nevelési elvei nem csupán Iskolánk nagy múltú ének-zene tagozatának pedagógiai szemléletét határozzák meg, hanem Gimnáziumunk egészét is, beleértve a nem ének-zene tagozatos osztályainkat. *Ennek értelmében, a nem ének- tagozatos osztályaink kerettantervei is építenek a fent említett kodályi elvekre*. Kerettantervünk didaktikai szempontból és fogalmi terminológiáját tekintve egyaránt az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat veszi alapul. **Iskolánk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.** A kerettantervben egy évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A kilencedik és tizedik évfolyamokon a zenei nevelésünk alapelveiben előtérbe kerül a nemzeti és az európai azonosságtudat erősítése, a hagyományos és a mai kulturális értékek megismertetése, a tudás gazdagítása a zeneművészet eszközeivel. Cél továbbá, hogy a műalkotások által közvetített magatartásminták segítsék a nemzethez, közösséghez való viszony elmélyítését és járuljanak hozzá a tanulók személyiségfejlődéséhez, szocializációjához, mely egyúttal egy közösség fennmaradásának biztosítéka is.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 36

Ebből 2 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **34** tanórát oszt el tanévenként, a kerettantervi témakörök szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **10 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **16 óra**
3. Komplex készségfejlesztés: **8 óra**

A zenei anyanyelv ápolásának továbbra is fontos szerepet kell betöltenie, hiszen egy nép múltjának legnemesebb értékei őrződnek meg benne: érzelmi tartás, kedélyvilág, vérmérséklet, temperamentum. Mindez a „*népdalaink világa*” fejezetben átélhető a tanulók számára. A dalanyag igazodik életkori sajátosságaihoz, átélhető élethelyzetekhez, a „*mindenre van hangja*” kodályi megállapításhoz.

Az előadói készség gazdagítása - a kifejezőkészség, tiszta intonáció, a stílusnak megfelelő előadásmód, a közösségi zenélés kiemelten fontos eleme, melynek színvonala a tanár igényességén múlik. Legmagasabb szintje a kóruséneklésben testesül meg.

A zenehallgatási anyag válogatásánál a zeneművek a tanulók tanulmányaihoz és mindennapjaihoz kapcsolódnak. **A 9. évfolyamon a korábban hallgatott zeneművek történelmi szemléletmóddal összegződnek, és a tanulók megismerkednek a hallgatott zenék kulturális környezetével is.** Folyamatos feladat a zeneművek műfajának megnevezése, értelmezése.

Fontos feladatnak tekintjük felhívni a figyelmet a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is. Ezek sajátos értékrendet képviselnek, társadalmi szerepek szerint formálódnak. A kialakult évezredek értékrendhez képest gyakran változó normák miatt a tanár csak naprakész ismerettel tudja az ízlésformálás eszközeként alkalmazni. Ezt a rendelkezésére álló szabad órásvábon teheti meg.

Az énekelt zeneművek igényes megszólaltatásához, a zenehallgatási anyag elmélyült befogadásához és a zeneművekkel kapcsolatos gondolatok megfogalmazásához, valamint a kreatív zenei megnyilvánulásokhoz továbbra is fontos a készségfejlesztés. **A korábbi évfolyamokon Ritmikai fejlesztés, Hallásfejlesztés és Zenei írás-olvasás elnevezésű témakörök a középiskolában Komplex készségfejlesztés elnevezéssel folytatódnak.**

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát a világgal, amelyben létrejött, illetve a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a széperzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Népdalaink világa

Szerelem

Azt gondoltam, eső esik; Akkor szép az erdő; Bujdosik az árva madár; De sok eső, de sok sár; Hej, rozmaring, rozmaring; Körösfői kertek alatt; Nem úgy van most, mint volt régen; Nézd meg, lányom;

Életképek

Annyi nekem az irigyem; Eddig vendég; Éljen a barátság; Én az éjjel nem aludtam;

Ünnepek

Sok számos esztendőket; Paradicsom mezejibe; Víg volt nekem az esztendő;

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

Szeikilosz sírverse; Splendor Paternae gloriae (Atyának fénye, fénysugár); John of Fornsete: Nyár-kánon (Vaskó Andor ford.); Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Budát, ó Hunnia, az török rabolja; Balassi Bálint: Bocsásd meg úristen – protestáns népének;

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjáráások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése?

- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

Szerelem, barátság

Azt gondoltam, eső esik; Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes; Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád; W. A. Mozart: Don Giovanni - részletek- I. felvonás 8. és 9. jelenet; Beethoven: F-dúr románc; Liszt Ferenc: Szerelmi álmok;

Zeneművek és a történelem

J. S. Bach: Máté passió – részlet 54 számtól -59 -ig
 F. Chopin: Forradalmi etűd
 R. Schumann –H. Heine: Két gránátos

Zeneművek és az irodalom

F. Schubert – J. W. Goethe: Margit a rokkánál
 S. Prokofjev: Rómeó és Júlia – lovagok tánca

Életképek

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás revival népzenei felvételekből
 J. S. Bach: D-dúr szvit – Gavotte, Menüett
 Joseph Haydn: Évszakok – Szüreti kórus
 L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV.tétel
 M. Ravel: Bolero
 Johann Strauss: Éljen a magyar - polka
 Kodály Zoltán: Galántai táncok -részletek
 Cl. Debussy: A tenger – részlet, az 1. vázlat

Régi muzsika kertje

Szeikilosz sírverse
 Missa de Angelis – Kyrie
 Dufay: L’homme arme mise - Kyrie

Szemelvények a magyar zenetörténetből

Esterházy Pál: Harmonia caelestis – részletek
Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny – I. tétel
Erkel Ferenc: Bánk bán –Keserű bordal, Hazám, hazám

ISMERETEK

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Komplex készségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

10. évfolyam

A Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium pedagógiai alapelvei mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek* fejlesztése. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Kodály Zoltán nevelési elvei nem csupán Iskolánk nagy múltú ének-zene tagozatának pedagógiai szemléletét határozzák meg, hanem Gimnáziumunk egészét is, beleértve a nem ének-zene tagozatos osztályainkat. *Ennek értelmében, a nem ének- tagozatos osztályaink kerettantervei is építenek a fent említett kodályi elvekre.* Kerettantervünk didaktikai szempontból és fogalmi terminológiáját tekintve egyaránt az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat veszi alapul. **Iskolánk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.** A kerettantervben egy évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A kilencedik és tizedik évfolyamokon a zenei nevelésünk alapelveiben előtérbe kerül a nemzeti és az európai azonosságtudat erősítése, a hagyományos és a mai kulturális értékek megismertetése, a tudás gazdagítása a zeneművészet eszközeivel. Cél továbbá, hogy a műalkotások által közvetített magatartásminták segítsék a nemzethez, közösséghez való viszony elmélyítését és járuljanak hozzá a tanulók személyiségfejlődéséhez, szocializációjához, mely egyúttal egy közösség fennmaradásának biztosítója is.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 36

Ebből 2 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **34** tanórát oszt el tanévenként, a kerettantervi témakörök szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **10 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **16 óra**
3. Komplex készségfejlesztés: **8 óra**

A zenei anyanyelv ápolásának továbbra is fontos szerepet kell betöltenie, hiszen egy nép múltjának legnemesebb értékei őrződnek meg benne: érzelmi tartás, kedélyvilág, vérmérséklet, temperamentum. Mindez a „*népdalaink világa*” fejezetben átélhető a tanulók számára. A dalanyag igazodik életkori sajátosságaihoz, átélhető élethelyzetekhez, a „*mindenre van hangja*” kodályi megállapításhoz.

Az előadói készség gazdagítása - a kifejezőkészség, tiszta intonáció, a stílusnak megfelelő előadásmód, a közösségi zenélés kiemelten fontos eleme, melynek színvonala a tanár igényességén múlik. Legmagasabb szintje a kóruséneklésben testesül meg.

A zenehallgatási anyag válogatásánál a zeneművek a tanulók tanulmányaihoz és mindennapjaihoz kapcsolódnak. **A 10. évfolyamon a korábban hallgatott zeneművek történelmi szemléletmóddal összegződnek, és a tanulók megismerkednek a hallgatott zenék kulturális környezetével is.** Folyamatos feladat a zeneművek műfajának megnevezése, értelmezése.

Fontos feladatnak tekintjük felhívni a figyelmet a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is. Ezek sajátos értékrendet képviselnek, társadalmi szerepek szerint formálódnak. A kialakult évezredek értékrendhez képest gyakran változó normák miatt a tanár csak naprakész ismerettel tudja az ízlésformálás eszközeként alkalmazni. Ezt a rendelkezésére álló szabad órásvábon teheti meg.

Az énekelt zeneművek igényes megszólaltatásához, a zenehallgatási anyag elmélyült befogadásához és a zeneművekkel kapcsolatos gondolatok megfogalmazásához, valamint a kreatív zenei megnyilvánulásokhoz továbbra is fontos a készségfejlesztés. **Az 5-8. évfolyamokon Ritmikai fejlesztés, Hallásfejlesztés és Zenei írás-olvasás elnevezésű témakörök a középiskolában Komplex készségfejlesztés elnevezéssel folytatódnak.**

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát a világgal, amelyben létrejött, illetve a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Népdalaink világa

Szerelem

Szerelem, szerelem; Szeress egyet, s legyen szép; Szivárvány havasán; Én is voltam, mikor voltam; Hej, révész, révész

Életképek

Hej, igazítsad; Irigyeim sokan vannak; Vígán, vígan

Ünnepek

Szent János áldása; Üdvözlégy, Szent László király; Sok Zsuzsanna napokat

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május; Franz Schubert: A hársfa; Kodály Zoltán: Mikoron Dávid (Psalmus Hungaricus); Old Black Joe- spirituálé; Oh happy day; Ég a város – angol kánon

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjáráások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése

- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése?
- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

Szerelem, barátság

G. Bizet: Carmen – Habanera; G. Puccini: Tosca – Cavaradossi, levélárja; R. Wagner: Nürnbergi Mesterdalnokok I. jelenet; G. Verdi: Don Carlos – Szabadság kettős; Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára – részletek; Ne menj el

Zeneművek és a történelem

Kodály Zoltán: Hány János – Felszántom a császár udvarát; Ének Szent István királyhoz
 A. Dvořák: Új világ szimfónia – részletek
 D. Sosztakovics: VII. szimfónia – részletek
 A. Honegger: Jeanne d'Arc a máglyán - részletek

Zeneművek és az irodalom

Carl Orff: Carmina Burana – In taberna
 Kocsár Miklós – Nagy László: Csodafiú - szarvas
 Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Életképek

I. Stravinsky: Tűzmadár – részlet, a mű kezdete
 G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban -részlet
 Bartók: Béla: Cantata Profana - részletek
 Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár,
 Farkas Ferenc: Furfangos diákok - részlet
 Karai József: Estéli nótázás

Régi muzsika kertje

G. P. Palestrina: Sicut cervus
 Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" II. tétel - részlet

Szemelvények a magyar zenetörténetből

Bartók Béla: Concerto – II. tétel, Párok játéka
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- részletek
Szokolay Sándor: Ima, rontás ellen
Kurtág György: Játékok – részletek
Ligeti György: Hungarian rock

ISMERETEK

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Komplex készségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

Helyi tanterv NAT2020

Ének-zene tagozat

7. évfolyam

A Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek* fejlesztése. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettanterve egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat. **Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.**

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként, a kerettantervi témakörök szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **45 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **12 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a széperzés fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 7. ÉVFOLYAMON:

A tanulók dalkincsét a magyar népzenei dialektikusok szerint egyenlő arányban válogatott népdalanyaggal alapozzuk meg. Ehhez járul hozzá a gregoriánnum és a korai többszólamúság bizonyos szintű gyakorlati ismerete. A dalok és a zenei anyag válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 45 óra

Magyar népdalok (Tájegységenként csoportosítva)

Megrakják a tüzet, Megkötöm lovamat, Röpülj páva, Béreslegény, Duna-parton, A csitári hegyek alatt, Gerencséri utca, Szivárvány havasán, Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet, Apámért, s anyámért, Körösfői kertek alatt, Katona vagyok én, Veres az ég tova felé, Mikor leány voltam,

Műzenei szemelvények

Recitatív gregorián tételek: pl, Gloria Patri et Filio (gregorián);

Miseordináriumok: pl, „Missa de Angelis”-Kyrie ,

Melizmatikus gregorián tételek: pl, Alleluia dallam,

Szillabikus-neumatikus tételek: pl, Dies irae dallam, Út queant laxis,

Gregorián himnusz dallamok: pl, „Atyának fénye, fénysugár (Splendor Paternae gloriae)

Középkori trubadúr dallamok: pl, Moniot D’Arras: Nyári ének (XIII sz.)

Középkori misztérium játékok dallamai: pl, Árgilus királyfi

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

-*Advent*: Ébredj, ember; Harmatozzatok; Jöjj, népek Megváltója; Menj el sietséggel; Ó fényességes szép hajnal; Ó jöjj, ó jöjj

-*Karácsony*: Csordapásztorok; Dicsőség mennyben az Istennek; Gyermek születék

-*Húsvét*: „Surrexit christus hodie...”

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 12 óra

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) – részletek
Autentikus népzenei felvételek
Népi együttesek felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszak legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével
- A népi előadásmód autentikus irányba történő fejlesztése

FOGALMAK

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, mise, korai többszólamúság, orgánium, a haggjegyírás korai formái.

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a gregorián zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközők éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközők és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközők (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

8. évfolyam

Zenei nevelésünk elsődleges forrásának továbbra is a közös éneklést tartjuk a műalkotások optimális zenei befogadásának érdekében.

A zenei befogadás aránya ebben az évfolyamban nő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával próbálunk meg sikeressé tenni. Igyekszünk megtalálni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Alapvető nevelési elveink a 7. évfolyam tantervében megfogalmazottakra épül, melyek a következők: Ggmnáziumunk pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá *a zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettantere egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat.

Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettantere a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként a kerettantervi témakörök szerint.

A 8. évfolyamban az óraszámok a következőképpen oszlanak meg az öt kerettantervi témakör szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **40 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **17 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük

a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 8. ÉVFOLYAMON:

A dalkincs folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 40 óra

Magyar népdalok

Úgy elmegyek, meglássátok, Csillagok, csillagok, Három szabó legényke, Jó gazdasszony vagyok én, El kéne indulni, Este van, este van, Fiumei kikötőben, Megöltek egy legényt, Szomorú fűzfának

Műzenei szemelvények

A reneszánsz vokálpolyfónia alapelveinek gyakorlása, gyakorlati alkalmazása, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlataival

Bevezetés a barokk zenébe: J.S.Bach : G-dúr menüett, J.S.Bach: „Ó Jesulein süß”-korál,

„Jöjj népek Megváltója”- a „Veni Redemptor gentium gregorián himnusszal bevezetve. J.S. Bach: „Ich steh an Deiner krippe hier”-korál

Kuruc kori dallamok: pl, Te vagy a legény,

Verbunkos dallamok: pl. Kecskemét is kiállítja

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Betlehemezés: „A szűz egy fiat szült”, „Ím, midőn mindeneket”

Szent Iván éj: „Jelenti magát Jézus”

ISMERETEK

- A magyar népzene régi és új rétegeinek, valamint vegyes osztályának jellemzői
- Kuruc kori dallamok és a Rákóczi dallamkör ismerete
- Modális skálák, modális hangnemek

- A többszólamúság alapvető formáinak gyakorlati alkalmazása és elméleti ismerete
- Prím-szekund és tükörkánon ismerete és alkalmazása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből
- A reneszánsz többszólamúság formáinak alkalmazása, felismerése.
- Előadási készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

Homofónia, polifónia, kánon és annak formái, imitáció fogalmának ismerete. A reneszánsz zenei műfajok és azok stilisztikai jellemzőinek ismerete.

Modális skálák ismerete elméletben és gyakorlatban. (Énekelve)

Korál, barokk táncok ismerete, szekvencia, periódus fogalma elméletben és gyakorlatban alkalmazva.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 17 óra

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) – részletek

Reneszánsz zenei felvételek.

Barokk táncok

Autentikus népzenei felvételek

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszak legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei műfajok: Mise, motetta, madrigál, imitáció, kánon, modalitás, korál, periódus, szekvencia

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a gregorián zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- $\frac{3}{4}$ -es ütem
- Felütés- súlytalan indítás
- triola

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: $\frac{3}{8}$ és $\frac{6}{8}$, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.
- Ritmuskánon alkotás

FOGALMAK

$\frac{3}{4}$ -es ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- A tonika és a domináns fogalma
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközők éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése+ tonika, domináns, dúr és moll jellegű hangnemek

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközők és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 2# 2 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll, d-dúr, h-moll, B-dúr, g-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

9. évfolyam

Kodály Zoltán nevelési koncepciójának szellemében, zenei nevelésünk elsődleges forrásának a 9. évfolyamon is a közös éneklést tartjuk, amely a műalkotások minél mélyebb befogadásának érdekében történik.

A zenei befogadás aránya ebben az évfolyamban tovább nő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával próbálunk meg sikeressé tenni. Igyekszünk megtalálni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül, elsősorban a magyar népdalok azon rétegével, amelyeknek keletkezése a műzenei korszakokhoz kötődik. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Alapvető nevelési elveink a 7. évfolyam tantervében megfogalmazottakra épül, melyek a következők: Gimnáziumunk pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek* fejlesztése. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettanterve egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat. **Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettanterve a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.**

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként a kerettantervi témakörök szerint.

A 9. évfolyamban az óraszámok a következőképpen oszlanak meg az öt kerettantervi témakör szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **35 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **22 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai

tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 9. ÉVFOLYAMON:

A dalkincs folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 35 óra

Magyar népdalok

Ess, eső, ess, Meghót, meghót a cigányok vajdája, Kilencet ütött már az óra, Én az éjjel nem aludtam egy órát, Zölderdő harmatját, Ó mi kegyes jóbarátunk, A Vidrócki híres nyája, Arra gyere, amerre én, Felmentem a szilvafára, Erre kakas, Összegyűltek, összegyűltek, Sári lovam, a fakó

Műzenei szemelvények

Esterházy Pál: Harmonia caelestis- *Puer natus in Betlehem, Dormi Jesu*

A. Corelli: La folia

Purcell: Dido és Aeneas- *Dido búcsúja*

A. Vivaldi: Négy évszak- *A tavasz 1. tétel, A tél 2. tétel*

J.S. Bach: Das wohltemperirte klavier- *két fuga téma (egyik tonális, másik reális válasszal)*

J.S. Bach: „*Wer hat dich so geslafen*”-korál (*Már nyugosznak a völgyek*)

J.S. Bach: *Christus, der ist mein Leben*-korál

J.S. Bach: *Jesu meine Freude*-korál

G.F. Handel: Csordul a könnyem

Gyakorlatok a barokk kontrapunkt alkalmazásához:

Kodály Zoltán: *Kétszólamú énekgyakorlat egy Vivaldi témára*

Bertalotti: *Solfeggio (G-dó)*

ISMERETEK

- A magyar népdalok vegyes osztályának jellemzői. Népzene és zenetörténet kapcsolata.
- A barokk kontrapunkt ismerete
- A barokk harmóniavilág ismerete
- Barokk zenei műfajok ismerete
- **C. Monteverdi, H. Purcell, A. Vivaldi, J.S. Bach, G.F. Handel** munkásságának ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műzenei szemelvények éneklése kottaképről és emlékezetből
- A barokk többszólamúság formáinak alkalmazása, felismerése.
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- A tanult zeneművek elméleti hátterének ismerete

FOGALMAK

Homofónia, polifónia, kánon és annak formái, imitáció fogalmának további ismerete a barokk zenei műfajokon belül. Korál, barokk táncok ismerete, szekvencia, periódus fogalma elméletben és gyakorlatban alkalmazva továbbra is. Dúr-moll tonalitás, zárlatfajták, barokk szekvencia. Monódia, a szöveg és zene kapcsolata az „Affektus elmélet” tükrében. A barokk zene stilisztikai jellemzői. A barokk zenei műfajok megnevezése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 22 óra

Kodály Zoltán: Mátrai képek

Bartók Béla: 15 magyar parasztdal

Bartók Béla: Négy szlovák népdal

C.Monteverdi: Poppea megkoronázása

Esterházy Pál: Harmonia caelestis

A.Corelli: La folia

H.Purcell: Dido és Aeneas

A.Vivaldi: A négy évszak

J.S.Bach: Ein' feste Burg ist unser Gott BWV 80. (Reformáció kantáta)

J.S.Bach: Orgonaművek: d-moll toccata és fúga,
c-moll passacaglia és fúga

J.S.Bach: Das Wohltemperirte klavier I. kötet BWV 846 C-dúr prelúdium és fúga,

J.S.Bach: II. Brandenburgi verseny BWV 1048

J.S.Bach: János passió

G. F. Handel: Messiás

Autentikus népzenei felvételek továbbra is

ISMERETEK

- Ismeri a barokk zenetörténeti korszak legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.
- A legjelentősebb barokk zeneszerzők munkásságának ismerete
- A barokk korszakhoz tartozó zeneelméleti ismeretek birtoklása
- Hangszerismeret (Népi és barokk)
- A barokk zenekar összetétele
- A barokk társzművészeti vonatkozásainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Opera, oratórium, szvit, concerto, variáció, korál, kantáta, fúga, continuo, monódia, recitativo, ária, ritornell, passacaglia, toccata

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a barokk zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a korszak zeneszerzőiről.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- $\frac{3}{4}$ -es ütem
- Felütés- súlytalan indítás
- triola
- osztinato

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.
- Ritmuskánon alkotás

FOGALMAK

¾-es ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- A tonika és a domináns fogalma
- Kis és nagy szext, szeptim
- Dallamok lejegyzése

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök és hangzatok éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult zeneművek követése partitúra alapján.
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése+ tonika, domináns, dúr és moll jellegű hangnemek

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 2# 2 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- A dallamírás képességének megalapozása

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll, d-dúr, h-moll, B-dúr, g-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

10. évfolyam

Az ének-zene tagozat 10. évfolyamán továbbra is Kodály Zoltán nevelési koncepciójának alapelveit tartjuk szem előtt, miszerint a remekművek befogadásának elsődleges megalapozása a közös éneklés.

A zenei befogadás aránya ebben az évben már csak kis mértékben nő, az éneklés és a zenehallgatási anyag óraszámát közeledik egymáshoz, de változatlanul az éneklésre szánt óraszám a legnagyobb. A zenei befogadást továbbra is változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával próbáljuk meg sikeressé tenni. Igyekszünk megtalálni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

*Dalkincsük folyamatosan bővül, elsősorban klasszikus dalokkal, amelyek megalapozzák a **Bécsi Klasszikus stílus** zenei törvényszerűségeinek gyakorlati megismerését. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.*

Alapvető nevelési elveink a 7. évfolyam tantervében megfogalmazottakra épül, melyek a következők: Gimnáziumunk pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettantere egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat. **Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettantere a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.**

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként a kerettantervi témakörök szerint.

A 10. évfolyamban az óraszámok a következőképpen oszlanak meg az öt kerettantervi témakör szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **32 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **25 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai

tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 10. ÉVFOLYAMON:

A dalkincs folyamatosan bővül a Bécsi Klasszikus stílusba tartozó műdalokkal, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 32 óra

Magyar népdalok

Bartók Béla-Kodály Zoltán: Magyar népdalok dalai, zongorakísérettel: *Ablakomba, ablakomba, Szánt a babám, Által mennék én a Tiszán, Azért, hogy én huszár vagyok Felülről fúj az őszi szél*

Műzenei szemelvények

Leopold Mozart: Hallali

W.A. Mozart: Vágyódás a tavasz után KV 595.

L. van Beethoven: „Marmotte”- Lied des Marmotten buben, op. 52. No. 7.

J. Haydn: Falusi jókedv- Die Landlust, Hob. XXVIa

J. Haydn: Egykedvűség- Der Gleichsinn Hob. XXVI a :6

W.A Mozart: A fonó lányka Die kleine Spinnerin, KV. 531

W.A. Mozart: Drága szempár- Luci care, K.346

Kánonok: *Erdő mélyén, A nap leszáll, W.A. Mozart: Alleluja, Ó, felvirradt a szép óra*

ISMERETEK

- A magyar népdalok műzenei feldolgozásokban.
- A funkciós zene alapelveinek ismerete
- A klasszikus zenei formák, párosság, periódus, zárlatfajták stb.. ismerete
- Klasszikus zenei műfajok ismerete
- **Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig von Beethoven** munkásságának ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, kottából tanult klasszikus dalok, éneklése kottaképről és emlékezetből
- A hangnemi funkciók alkalmazása, felismerése.
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)

- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- A tanult zeneművek elméleti hátterének ismerete

FOGALMAK

Kürtmenet, vezetőhang, ütempár, periódus, funkció, hármashangzat, hármashangzatfordítások, tonika-szubdomináns-domináns, szonátaforma, moduláció, enharmónia

A klasszikus zenei műfajok elnevezései

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 25 óra

J.Haydn: D-dúr „Pacsirta” vonósnégyes I. tétel

J.Haydn: C-dúr „Császár” vonósnégyes

J.Haydn: D-dúr szimfónia („Az óra”)

J.Haydn: G-dúr „Üstdobütés”/”Meglépetés” szimfónia II. tétel

W.A.Mozart: A-dúr zongoraszonáta, K. 331. I. tétel

W.A.Mozart: d-moll zongoraverseny, K. 466

W.A.Mozart: Egy kis éji zene, K. 525.

W.A.Mozart: Varázsfuvola- Die Zauberflöte

W.A.Mozart: Requiem, 7. tétel, Lacrymosa

L.von Beethoven: cisz-moll „Mondschein” szonáta

L.von Beethoven: D-dúr hegedűverseny 3. tétel

L.von Beethoven: V. c-moll („Sors”) szimfónia 1. tétel

L.von Beethoven: IX. d-moll szimfónia zárótétel

ISMERETEK

- Ismeri a Bécsi Klasszikus zenetörténeti korszak legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.
- A legjelentősebb Bécsi Klasszikus zeneszerzők munkásságának ismerete
- A Bécsi Klasszikus korszakhoz tartozó zeneelméleti ismeretek birtoklása
- Hangszerismeret
- A klasszikus zenekar összetétele
- A Klasszicizmus társművészeti vonatkozásainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Klasszikus opera, concerto, Klasszikus dal, szimfónia, vonósnégyes, szonáta, szonátaforma, dalforma, két-és háromtagú formák, triós forma, divertimentó, szerenád

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a klasszikus zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a korszak zeneszerzőiről.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- $\frac{3}{4}$ -es ütem
- Felütés- súlytalan indítás
- triola
- osztinato
- negyed, nyolcad, tizenhatod

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.
- Ritmuskánon alkotás

FOGALMAK

¾-es ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- A tonika és a domináns fogalma
- Kis és nagy szext, szeptim
- Dallamok lejegyzése
- Hangzathallás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök és hangzatok éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult zeneművek követése partitúra alapján.
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése+ tonika, domináns, dúr és moll jellegű hangnemek

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 2# 2 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- A dallamírás képességének megalapozása

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll, d-dúr, h-moll, B-dúr, g-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

11. évfolyam

A 11. évfolyamon a folyamatos „énekelve tanulás” mellett előtérbe kerül a hallott és énekelt zeneművek történelmi, művészettörténeti, kontextusba helyezése, mondanivalójuk értelmezése.

A zenei befogadás aránya a 10. évfolyaméval azonos, az éneklés és a zenehallgatási anyag óraszámát közel áll egymáshoz, de változatlanul az éneklésre szánt óraszám a legnagyobb. A zenei befogadást továbbra is változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával próbáljuk meg sikeressé tenni. Igyekszünk megtalálni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

*Dalkincsük folyamatosan bővül, elsősorban romantikus dalokkal, amelyek megalapozzák a **romantikus stílus** zenei törvényszerűségeinek gyakorlati megismerését, valamint a romantikus zenének a társművészetekkel való szoros kapcsolatának megismerését. **Ezen az évfolyamán már számítunk a tanulók szubjektív véleményalkotó képességére, valamint szélesítjük a kultúrtörténeti látásmódjukat.** A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.*

Alapvető nevelési elveink a 7. évfolyam tantervében megfogalmazottakra épül, melyek a következők: Gimnáziumunk pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettantere egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat.

Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettantere a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként a kerettantervi témakörök szerint.

A 11. évfolyamban az óraszámok a következőképpen oszlanak meg az öt kerettantervi témakör szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **32 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **25 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen

kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 11. ÉVFOLYAMON:

A dalkincs folyamatosan bővül a Romantikus stílusba tartozó műdalokkal, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 32 óra

Magyar népdalok

Magyar táncnóták: *Nem vagyok én, Hej rozmaring, Dudás uram, Kis kalapom, Úgy tetszik, hogy, Szivárványos az ég alja, Sárga kukoricaszár, Ne búsuljon*

Magyar népballadák: *Kőműves kelemen, Kádár Kata, Nagy hegyi tolvaj, A szeretet próbája, Görög Ilona, A halva talált menyasszony, Révészek nótája*

Műzenei szemelvények

F. Schubert: Vándorévek

F. Schubert: A molnár virágai

F. Schubert: A vadász

F. Schubert: Könnyzápor

F. Schubert: Áldjon ég!

R. Schumann: A rózsza, a gerle

R. Schumann: A lótuszvirág

F.B. Mendelssohn: Búcsú az erdőtől

Erkel Ferenc: Hunyadi László- Meghalt a cselszövő

Erkel Ferenc: Bánk Bán- Keserű bordal, Hazám, hazám

ISMERETEK

- A magyar népballadák megismerése.
- A romantikus zene harmóniavilágának és ábrázolásmódjainak ismerete
- A romantikus zenei műfajok ismerete
- **Liszt Ferenc és Erkel Ferenc** életének és munkásságának ismerete
- **Schubert, Schumann, Mendelssohn, Brahms, Verdi** munkásságának vázlatos ismerete.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, kottából tanult dalok, éneklése kottaképről és emlékezetből
- A jellemző hangnemi fordulatok alkalmazása, felismerése.
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)

- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- A tanult zeneművek elméleti hátterének ismerete

FOGALMAK

Tercrokonságok, minore-magore váltás, mollbeli akkordok, kromatika

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 25 óra

Schubert: V. (B-dúr) szimfónia

Schubert: VIII. „Befejezetlen szimfónia

Schubert: Erlkönig

J.Brahms: Akadémiai nyitány

J.Brahms: IV. szimfónia

Chopin: a-moll mazurka

Liszt Ferenc: Funérais

Liszt Ferenc: Les preludes

Csajkovszkij: V. szimfónia

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei

Smetana: Moldva

Dvorak: „Új világ” szimfónia

Verdi: Aida

Erkel Ferenc: Hunyadi László

Erkel Ferenc: Bánk Bán

ISMERETEK

- Ismeri a Romantikus zenetörténeti korszak legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterét
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.
- A legjelentősebb Romantikus zeneszerzők munkásságának ismerete
- A Romantikus korszakhoz tartozó zeneelméleti ismeretek birtoklása
- Hangszerismeret
- A romantikus zenekar összetétele
- A Romantika társművészeti vonatkozásainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

A romantikus nagyopera, dal, dalciklus, szimfonikus költemény, programzene, hangszeres karakterdarab, verbunkos, népies műdal, nemzeti romantika

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a romantikus zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a korszak zeneszerzőiről.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Ütemváltások
- Felütés- súlytalan indítás
- triola
- osztinato
- negyed, nyolcad, tizenhatod, harmincketted

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség, ütemváltások, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.
- Ritmuskánon alkotás

FOGALMAK

Ütemváltás, ritmuskombinációk

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- A tonika és a domináns fogalma
- Kis és nagy szext, szeptim
- Dallamok lejegyzése
- Hangzathallás, négyeshangzatok is!

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök és hangzatok éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult zeneművek követése partitúra alapján.
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Többszólamúság: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése+ tonika, domináns, dúr és moll jellegű hangnemek, alteráció, mollbeli akkordok

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 4# 4 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.

- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- A dallamírás képességének megalapozása

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll, d-dúr, h-moll, B-dúr, g-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

12. évfolyam

A 12. évfolyam tovább építi a tanulóknak a 11. évfolyamban megalapozott látókör bővítő törekvést, melynek értelmében előtérbe kerül a hallott és énekelt zeneművek történelmi, művészettörténeti, kontextusba helyezése, mondanivalójuk értelmezése.

A zenei befogadás aránya a 10. és 11. évfolyaméval azonos, az éneklés és a zenehallgatási anyag óraszámát közel áll egymáshoz, de változatlanul az éneklésre szánt óraszám a legnagyobb. A zenei befogadást továbbra is változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával próbáljuk meg sikeressé tenni. Igyekszünk megtalálni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Az éneklendő dalok repertoárját tekintve ezen az évfolyamon már inkább a megelőző 5 év dalainak összegzése, összefoglalása jellemző a dalanyag bővítésével szemben. Ezen az évfolyamon továbbra is számítunk a tanulók szubjektív véleményalkotó képességére, valamint szélesítjük a kultúrtörténeti látásmódjukat. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz, valamint **fontossá válik az énekelt és hallott zeneművek történeti, stílus szerinti és műfaji elhelyezése, rendszerezni tudása**

Alapvető nevelési elveink a 7. évfolyam tantervében megfogalmazottakra épül, melyek a következők: Gimnáziumunk pedagógiai alapelve mind zenepedagógiai, mind általános nevelési szemléletében *Kodály Zoltán ember-és nemzetnevelő koncepciójához igazodik*, alkalmazkodva a jelen kor és az aktuális generáció által felállított követelményekhez. Ennek értelmében, az ének-zene tagozaton a tanításának legfőbb célja *a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek megalapozása*, adott esetben bővítése. Fontos cél továbbá a *zenei képességek fejlesztése*. Mindennek eszköze a *sokirányú zenei aktivitás*, melyen belül központi szerepet kap az *éneklés*.

Iskolánk ének-zene tagozatának kerettantere egyrészt a Kodály Zoltán jóváhagyásával és közreműködésével alapított ének-zene tagozatunk több évtizedes hagyományára épít, másrészt alapul veszi az Oktatási Hivatal által közreadott, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat.

Ének-zene tagozatunk éves lebontású kerettantere a 2020-as NAT szerint meghatározott kerettantervek didaktikai felépítését vette át.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREI

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok)
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A KERETTANTERV TÉMAKÖREIHEZ TARTOZÓ ÉVES ÓRASZÁMOK

Éves óraszám: 108

Ebből 6 óra: fenntarthatósági témahét

Tantervünk tehát **102** tanórát oszt el tanévenként a kerettantervi témakörök szerint.

A 12. évfolyamban az óraszámok a következőképpen oszlanak meg az öt kerettantervi témakör szerint:

1. Zeneművek/Éneklés (népdalok, műdalok): **32 óra**
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag: **25 óra**
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés: **15 óra**
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés: **15 óra**
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás: **15 óra**

A FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK FŐ TERÜLETEI

Előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak.

AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY A KÖVETKEZŐ MÓDON FEJLESZTI A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGFOGALMAZOTT KULCSKOMPETENCIÁKAT:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a széppérezék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

TOVÁBBI PEDAGÓGIAI ALAPELVEK A 12. ÉVFOLYAMON:

Előtérbe kerül az önálló analízáló és szintetizáló képesség kialakítása az énekelt zenei anyag és a zenehallgatási anyag területén egyaránt.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Éneklés (népdalok, műdalok)

ÓRASZÁM: 32 óra

Magyar népdalok

Én kimenék kis kertembe, Tudod rózsám mit fogadtál, Te túl rózsám a Málnás erdején, Erre gyere amerre én ,Hajtsd ki rózsám az ökröket, valamint az összes előző években tanult népdal ismétlése
Válogatás Kodály Zoltán Székelyfónó c. daljátékának népdalaiból

Műzenei szemelvények

Dalok a századforduló zeneirodalmából:

- *Richard Wagner: Álmok (A Wesendonk dalokból)*
- *Edvard Grieg: Szeretlek*

Műzenei szemelvények a későromantika és a századforduló zeneirodalmából:

- *Ravel: Bolero*
- *Muszorgszkij: Egy kiállítás képei- Promenád, A kijevi nagykapu*

Éneklendő zenei anyagok Kodály Zoltán és Bartók Béla munkásságából:

- Két mű a Kodály Zoltán: Tricinia c. művéből (*Esti Szellő, derűs táj*)
- Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- zsolnárdallam
- Bartók Béla: Ne menj el
- Bartók Béla: Ne hagyj itt
- Bartók Béla Kánon
- Bartók Béla: Cantata profana: *Volt egy öreg apó*
- Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára- *V. ajtó téma*
- Bartók Béla: Concerto- *IV félbeszakított közjáték témák*

ISMERETEK

- A magyar népdalkincs rendszerezése, elemzése.
- A századforduló és a XX. századi zene dallami, harmóniai, ritmikai elemeinek bizonyos fokú ismerete
- **Bartók Béla és Kodály Zoltán** életének és munkásságának ismerete
- **A jelentősebb XX. századi és kortárs szerzők felsorolása, munkásságuk stílus szerinti elhelyezése**

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, kottából tanult zenei anyagok, éneklése kottaképről és emlékezetből
- A jellemző hangnemi fordulatok alkalmazása, felismerése.
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- A tanult zeneművek elméleti háttérének ismerete

FOGALMAK

Tercrokonságok, minore-magore váltás, mollbeli akkordok, kromatika, dodekafonia, atonalitás

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 25 óra

Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok
Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
Sztravinszkij: Tavaszi áldozat, Petruska
Ravel: Bolero
Debussy: A tenger, Gyermekkuckó
Kodály Zoltán: Székelyfonó
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus
Kodály Zoltán: Fölszállott a páva
Kodály Zoltán: Galántai táncok
Bartók Béla: 15 magyar parasztdal
Bartók Béla: Allegro barbaro
Bartók Béla: Cantata profana
Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára
Bartók Béla: Concerto

ISMERETEK

- Ismeri a XX. századi zenei irányzatok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterét
- Azonosítani tudja a korszakhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket.
- A legjelentősebb XX. századi és kortárs zeneszerzők munkásságának ismerete
- A korszakhoz tartozó zeneelméleti ismeretek bizonyos szintű birtoklása.
- Hangszerismeret
- A 20. század a társművészetekben
- A jelentősebb 20. századi zenei irányzatok alapvető vonásainak ismerete. (Expresszionizmus, folklórizmus, neoklasszicizmus)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Impresszionizmus, politonalitás, expresszionizmus, atonalitás, dodekafónia, folklórizmus, neoklasszicizmus, aleatoria

TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtések a zenetörténeti kor feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a 20. századi és kortárs klasszikus zene előadásmódjairól.
- Kiselőadás készítése a korszak zeneszerzőiről.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
- Csoportmunka, kooperációs tevékenységek

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Ütemváltások
- Felütés- súlytalan indítás
- triola
- osztinato
- negyed, nyolcad, tizenhatod, harmincketted

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség, ütemváltások, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.
- Ritmuskánon alkotás

FOGALMAK

Ütemváltás, ritmuskombinációk

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- A tonika és a domináns fogalma
- Kis és nagy szext, szeptim
- Dallamok lejegyzése
- Hangzathallás, négyeshangzatok is!

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök és hangzatok éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult zeneművek követése partitúra alapján.
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Többszólamúság: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése+ tonika, domináns, dúr és moll jellegű hangnemek, alteráció, mollbeli akkordok

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 4# 4 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a kottaolvasásban, Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatai alapján.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- A dallamírás képességének megalapozása

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll, d-dúr, h-moll, B-dúr, g-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.